

Europos Komisijos pristatytoje [Europos Sąjungos teisingumo rezultatų suvestinėje](#) Lietuvos teismai nurodomi kaip vieni iš pirmaujančių Europoje pagal diegiamas informacines technologijas – šiandien visas teismo procesas mūsų šalyje jau yra elektronizuotas. Apžvalgoje pažymima, jog pagal galimybę dokumentus teismui pateikti elektroniniu būdu patenkame į pirmaujančių šalių ketvertuką, kartu su Čekijos Respublika, Estija ir Latvija.

Lietuvos teismuose diegiamos inovacijos proceso dalyviams leidžia taupyti laiką, lėšas, būti greitiems ir aiškiai gauti reikiamą informaciją. Jūsų žiniai – 5 aktualios IT naujovės, kurias svarbu žinoti, norintiems teismo paslaugomis pasinaudoti paprasčiau:

1. Elektroninė byla. Jau ketverius metus veikiančiame portale e.teismas.lt piliečiai gali teismo paslaugomis pasinaudoti neišeidami iš namų: formuoti ir pateikti teismui procesinius dokumentus, sumokėti žyminį mokestį, susipažinti su bylos medžiaga, gauti teismo dokumentus, klausytis teismo posėdžių garso įrašų.

Prie portalo e.teismas.lt prisijungti galima per elektroninę bankininkystę, naudojantis asmens tapatybės kortele, su elektroniniu parašu arba gavus tiesioginius prisijungimo duomenis iš teismo.

Šis portalas procedūras ypač palengvina asmenims, norintiems gauti teismo leidimą, pvz., parduoti ar bankui įkeisti nekilnojamąjį turtą, – užuot vykus į teismą, prašymą galima pateikti elektroniniu būdu. Taip pat paprastai pareiškimą teismui gali pateikti ir asmenys, norintys supaprastinta tvarka atgauti skolą – teismo įsakymą dėl skolos išieškojimo jie gaus neišėję iš namų.

Šiandien šalies teismuose, nagrinėjančiuose bylas I intancija, daugiau nei 60 proc. civilinių bylų – elektroninės. Portalu e.teismas.lt naudojasi 40,6 tūkst. vartotojų (32 tūkst. – fiziniai asmenys, apie 6 tūkst. advokatų ir jų padėjėjų, 2,5 tūkst. juridinių asmenų). Pernai jie pateikė apie 31 tūkst. dokumentų.

2. Nuotoliniai teismo posėdžiai. Asmenims, gyvenantiems užsienyje, dėl ligos ar kitų svarbių priežasčių negalintiems atvykti į teismą, šiandien yra sudaryta galimybė teismo posėdyje dalyvauti nuotoliniu būdu. Tam reikalinga teismui pateikti prašymą, teismui išnagrinėjus prašymą ir jam pritarus, posėdyje galima dalyvauti tiesiai iš namų, gydymo įstaigos ar kitos institucijos.

Nuotoliniai teismo posėdžiai užtikrina sklandesnį, greitesnį ir saugesnį teismo procesą. Tam naudojama speciali vaizdo konferencijų įranga, kuri leidžia stebėti kitoje ekrano pusėje esančius proceso dalyvius, užduoti ir atsakyti į jų klausimus, pateikti reikalingus

dokumentus.

Ši priemonė leidžia teismui asmens, negalinčio atvykti į posėdį, apklausą suorganizuoti per vieną darbo dieną, išvengti posėdžių atidėjimo. Be to, taip užtikrinama palankesnė psichologinė atmosfera – išvengiama konfliktinių situacijų, asmenys gali jaustis saugiau.

Praėjusiais metais šalies teismuose buvo suorganizuota apie 700 nuotolinių teismo posėdžių. Daugiau informacijos apie nuotolinius teismo posėdžius rasite [čia](#).

3. Visa informacija apie bylą – ranka pasiekama. Kiekvienas šalies pilietis, panoręs sužinoti, kur ir kada bus nagrinėjama jo byla, koks teisėjas priims sprendimą, susipažinti su įsiteisėjusių teismo sprendimų medžiaga, ar sužinoti, kas jo laukia teismo posėdžių salėje, tą lengvai gali padaryti apsilankęs šiuose portaluose:

- [Vieša teismo tvarkaraščių paieška](#);
- [Vieša teismo sprendimų paieška](#);
- [atvirasteismas.lt](#), kur pateikiama visa aktuali su teismų darbu susijusi statistika, galima išsamiau susipažinti su visų Lietuvos teismų bei konkrečių teisėjų darbu, lyginti juos tarpusavyje pagal tai, kiek trunka išnagrinėti vieną bylą, kokia teisėjų patirtis, kiek kainuoja išlaikyti teismus ir kitus kriterijus; tai – viena pirmųjų tokio pobūdžio iniciatyvų pasaulyje, inicijuota bendradarbiaujant su organizacija „Transparency international“;
- [sale.teismai.lt](#) galima stebėti virtualų teismo posėdį, susipažinti su jo eiga, teismo proceso dalyvių teisėmis ir pareigomis, čia galima rasti ir atsakymus į aktualius su teismo veikla susijusius klausimus.

4. Teismo posėdžio garso įrašai. Šalies teismuose diktofonus pakeitus moderniai garso įrašymo sistemai, asmenys turi galimybę aukštos kokybės teismo posėdžio garso įrašus perklausyti nekeldami kojos iš namų – visus juos kartu su bylos medžiaga galima rasti portale [e.teismas.lt](#) ir išklausyti.

Kokybiški teismo posėdžio garso įrašai padeda užtikrinti, kad teismo procesas vyktų pagal

taisykles, taip užkertamas kelias proceso dalyvių gudravimui, kai bandoma sakyti, kad „buvau neteisingai suprastas“.

5. Automatinis bylų paskirstymas. Visos bylos teismuose konkrečiam teisėjui paskiriamos automatinio būdu – tam naudojama speciali sistema, kuri, įvertinusi nustatytus kriterijus (pvz., teisėjo specializaciją, gautų bylų skaičių), suformuoja teisėjų, galinčių nagrinėti bylą, sąrašą ir bylą paskiria jo pradžioje esančiam teisėjui.

Informacija, kaip byla nukeliavo konkrečiam teisėjui, asmenims yra viešai prieinama [Bylų skirstymo protokolų paieškos portale](#).

